

NEYTENDASTOFA

Ákvörðun nr. 7/2020

Afturköllun og bann við sölu á rólu hjá Bauhaus

I.

Málsmeðferð

1.

Neytendastofa tók þátt í átaksverkefni evrópska stjórnvalda á sviði vöruöryggis, þar sem kannað var öryggi leikfanga sem notuð eru utandyra. Verkefnið beindist að því að athuga hvort ákvæði laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu, reglugerð nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu og gildandi stöðlum um öryggi leikfanga væri framfylgt.

Þann 30. júlí 2020 fór fulltrúi frá Neytendastofu í verslun Bauhaus slhf., Lambhagavegi 2-4 og fékk afhenda róluna Nordic Play – Round Swing with Net (sjá fylgiskjal). Varan var send til prófunarstofunnar Aiju Technological Institute for Children's products and leisure á Spáni.

Prófunarstofan kannaði m.a. hvort rólun samræmdist staðlinum ÍST EN 71-8:2018 Öryggi leikfanga – Hluti 8: Leiktæki til heimilisnota. Samkvæmt niðurstöðum prófanna uppfyllti varan ekki lágmarkskröfur sem gerðar eru til róla. Prófanir sýndu fram á að festingar á rólunni uppfylltu ekki skilyrði staðalsins og því væri hætt á að festingar losnuðu með þeim afleiðingum að barnið falli úr rólunni. Auk þess vantaði fullnægjandi varúðarmerkingar.

2.

Þann 30. október 2020 sendi Neytendastofa niðurstöðu prófana til Bauhaus. Þar kom fram að Neytendastofa óskaði eftir athugasemdum vegna niðurstöðu prófunarinnar. Þá var upplýst um heimild Neytendastofu samkvæmt V. kafla laga nr. 134/1995 til að leggja sölubann, afturkalla vöru eða taka af markaði vöru sem ekki uppfyllir skilyrði laganna.

Ekkert svar barst.

Með tölvupósti þann 11. janúar 2021 til Bauhaus ítrekaði Neytendastofa ósk sína eftir athugasemdum vegna bréfs stofnunarinnar, dags. 30. október 2020.

Ekkert svar barst.

Með bréfi Neytendastofu, dags. 26. mars 2021. sem boðsent var í verslun Bauhaus var lagt tímabundið sölubann á ofangreinda rólu. Auk þess var óskað eftir tillögum að úrbótum eða skýringum og athugasemdum frá Bauhaus vegna þessa.

Engin svör bárust.

II. Niðurstaða

1.

Mál þetta varðar öryggi rólunnar Nordic Play – Round Swing with Net. Niðurstöður prófunar Aiju, sem er faggilt prófunarstofa, leiddu í ljós að varan uppfyllir ekki lágmarkskröfur um öryggi í skilningi laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu, reglugerðar nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu og gildandi staðal ÍST EN 71-8:2018 Öryggi leikfanga – Hluti 8: Leiktæki til heimilisnota. Samkvæmt áhættumati er hætta á alvarlegum slysum þar sem varan stóðst ekki prófanir hvað varðar mikilvæga öryggisþætti.

2.

Samkvæmt 1. mgr. 2. gr. laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu mega framleiðendur einungis markaðssetja öruggar vörur. Þá segir í 2. mgr. sömu greinar:

„Vörur, sem ætlaðar eru til sölu, leigu eða hvers kyns annarrar afhendingar í atvinnuskyni á markaði, skulu vera þannig úr garði gerðar að þær fullnægi kröfum sem vegna almannahagsmuna eru gerðar til þeirra í lögum og reglugerðum eða stöðlum um öryggi vöru og vernd heilsu og umhverfis.“

Þá er í 1. mgr. 8. gr. laga nr. 134/1995 að finna ítarleg ákvæði um hvað teljist örugg vara og til hvers skuli litið við mat á því hvort vara teljist örugg. Ákvæðið er svohljóðandi:

„Örugg vara merkir sérhverja vöru sem við eðlileg eða fyrirsjáanleg notkunarskilyrði, þ.m.t. endingartíma, svo og kröfur sem gerðar eru um uppsetningu, viðhald og hvernig hún skal tekin í notkun, telst vera hættulaus fyrir einstaklinga, heilsu þeirra og eignir enda fullnægi hún almennum kröfum sem gerðar eru vegna almannahagsmuna um öryggi og vernd heilsu, svo og umhverfis. Við mat á öryggi vöru skal einkum haft til hliðsjónar:

- 1. Eðli vörunnar, þ.m.t. samsetning hennar, umbúðir og samsetningarleiðbeiningar og, þar sem við á, uppsetningar- og viðhaldsleiðbeiningar.*
- 2. Áhrif vörunnar á aðrar vörur ef fyrirsjáanlegt er að hún verði notuð með öðrum vörum.*
- 3. Framsetning vörunnar, merkingar og, ef við á, varnaðarorð og leiðbeiningar um notkun og förgun auk hvers kyns ábendinga eða upplýsinga um vöruna.*
- 4. Hvort varan er gerð fyrir tiltekinn markhóp neytenda sem getur stafað sérstök hætta af vörunni, t.d. börn og eldra fólk.*

Framleiðsla og dreifing vöru, svo og þjónusta sem veitt er í tengslum við vöruviðskipti skulu ávallt vera í samræmi við ákvæði laga, reglugerða og annarra stjórnvaldsfyrirmæla sem gilda hverju sinni um öryggi vörunnar, sbr. 1. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995. Í 2. mgr. 9. gr. sömu laga er nánar skilgreint hvaða vörur teljast vera öruggar í skilningi laganna en þar segir:

„Vara telst vera örugg ef hún uppfyllir skilyrði sem fram koma í íslenskum stöðlum, sem innleiða Evrópustaðla, sem tilvísun hefur verið birt í hér á landi og í Stjórnartíðindum Evrópubandalagsins í samræmi við ákvæði tilskipunar um öryggi vöru.

Ríkar kröfur eru gerðar til framleiðenda, innflytjenda og dreifingaraðila leikfanga. Í reglugerð nr. 944/2014, um öryggi leikfanga og markaðssetningu þeirra á Evrópska efnahagssvæðinu, er að finna ítarleg ákvæði um þær kröfur sem gerðar eru til hvers þeirra um sig, sbr. 3., 5., og 6. gr. nefndrar reglugerðar.

Í 5. gr. reglugerðar nr. 944/2014 er kveðið á um skyldur innflytjanda. Innflytjandi skal aðeins setja leikfang á markað sem uppfyllir viðeigandi kröfur um öryggi. Áður en að leikfang er sett á markað skal hann, sbr. 2. mgr. 5. gr. reglugerðar nr. 944/2014:

- „1. tryggja að framleiðandi hafi framkvæmt eða látið framkvæma samræmismat með viðeigandi samræmismatsaðferð, sbr. 17. gr.,*
- 2. tryggja að framleiðandi hafi útbúið tæknigögn, sbr. 19. gr.,*
- 3. tryggja að leikfang beri samræmismerki og því fylgi þau skjöl sem krafist er,*
- 4. tryggja að leikfangið beri gerðar-, framleiðslu-, rað- eða tegundarnúmer eða annað sem gerir kleift að bera kennsl á þau eða, ef það er ekki hægt vegna stærðar eða eiginleika leikfangs, að umbeðnar upplýsingar séu á umbúðunum eða í skjali sem fylgir leikfanginu,*
- 5. tryggja að leikfangið beri nafn framleiðanda, skráð firmaheiti eða skráð vörumerki og heimilisfang, þar sem hafa má samband við hann, eða ef það er ekki hægt, á umbúðunum eða í skjali sem fylgir leikfanginu.“*

Í III. kafla reglugerðar nr. 944/2014 er auk þess að finna ítarleg og samsvarandi ákvæði um ábyrgð og skyldur innflytjanda og dreifingaraðila á leikföngum sem markaðssett eru hér á landi og á EES-svæðinu.

Í 6. gr. reglugerðarinnar er kveðið á um skyldur dreifingaraðila:

- „Dreifingaraðili skal, áður en leikfang er boðið fram á markaði, tryggja eftirfarandi:*
- 1. að gætt sé allra gildandi krafna,*
 - 2. að leikfangið beri samræmismerki,*
 - 3. að leikfanginu fylgi öll gögn sem krafist er og einnig leiðbeiningar og upplýsingar um öryggismál á íslensku,*
 - 4. að framleiðandi og innflytjandi hafi uppfyllt kröfur sem gerðar eru til þeirra í 3. og*
 - 5. gr.“*

Þá skal innflytjandi skv. 8. mgr. 5. gr. reglugerðarinnar tafarlaust gera ráðstafanir til úrbóta sem nauðsynlegar eru fyrir samræmi leikfangsins, ef hann telur eða hefur ástæður til að ætla að leikfang sem hann markaðssetur sé ekki í samræmi við viðkomandi samhæfingarlöggjöf Evrópska efnahagssvæðisins. Þá skal innflytjandi tilkynna um það tafarlaust til Neytendastofu ef hætta starfar af leikfanginu, einkum um tilvik þar sem ekki er farið að ákvörðum og um allar ráðstafanir sem gerðar eru til úrbóta.

Um hönnun, framleiðslu og gerð róla gildir staðallinn ÍST EN 71-8:2018 Öryggi leikfanga – Hluti 8: Leiktæki til heimilisnota. Skylt er að prófa og merkja slíkar vörur með tilvísun til staðalsins til staðfestingar því að varan uppfylli kröfur hans.

3.

Samkvæmt prófunarskýrslu prófunarstofunnar Aiju Technological Institute for Children's products and leisure, dags. 23. september 2020, uppfyllir rólan ekki lágmarkskröfur sem gerðar eru til leikfangsins þar sem böndin, sem rólan hangir á, eru fest með einföldum hnút.

Áhættumat hefur verið framkvæmt vegna rólunnar í samræmi við niðurstöður prófunarskýrslunnar. Er niðurstaða áhættumatsins að rólan feli í sér alvarlega áhættu þar sem hætta er á að hnútarnir geti losnað og rólan losnað af böndunum sem hún hangir í með þeim afleiðingum að barnið falli á jörðina

Á innflytjendum og dreifingaraðilum hvílir rík skylda til aðgerða að eigin frumkvæði þegar í ljós kemur að vara sem þeir dreifa og markaðssetja uppfyllir ekki kröfur um öryggi vörunnar, sbr. ákvæði laga nr. 134/1995, einkum ákvæði 8. – 10. gr. laganna. Virðir framleiðandi eða dreifingaraðili ekki framangreindar skyldur sínar þá ber Neytendastofu að grípa til aðgerða.

Telur Neytendastofa því, með vísan til 1. mgr. 20 gr. laga nr. 134/1995, sbr. 21. gr. og 2. mgr. 22. gr. sömu laga ekki hjá því komist að kveða á um bann við sölu vörunnar, að varan verði tekin af markaði, afturköllun frá neytendum og endurgreiðsla kaupverðs svo tryggt sé að notkun hennar og frekari sölu eða dreifingu sé tafarlaust hætt.

Afturköllun, afhendingarbann og sölubann þetta tekur gildi við birtingu ákvörðunarinnar. Verði ekki farið að fyrirmælum Neytendastofu má búast við að tekin verði ákvörðun um dagsektir á grundvelli 1. mgr. 25. gr. laga nr. 134/1995.

Neytendastofa mun upplýsa framkvæmdastjórn Evrópusambandsins um þær aðgerðir sem gripið hefur verið til hér á landi í samræmi við reglugerð nr. 566/2013, um markaðseftirlit, faggildingu o.fl. Fara upplýsingaskiptin fram með tilkynningu í tilkynningarkerfi um hættulegar vörur (e. Safety Gate).

IV.

Ákvörðunarorð:

„Bauhaus slhf., Lambhagavegi 2-4, hefur boðið fram á markaði róluna Nordic Play – Round Swing with Net sem ekki getur talist örugg í skilningi 1. mgr. 8. gr. og 2. mgr. 9. gr. laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbera markaðsgæslu. Sjá myndir í fylgiskjali.

Með vísan til 1. mgr. 20. gr., sbr. 21. gr. laga nr. 134/1995, um öryggi vöru og opinbert markaðseftirlit er Bauhaus bannað að selja og afhenda umrædda rólu.

Með sömu ákvæðum er Bauhaus gert að afturkalla umrædda rólu. Versluninni ber, með vísan til 2. mgr. 22. gr. laga nr. 134/1995, að endurgreiða kaupendum andvirði vörunnar.

Á grundvelli 24. gr. laga nr. 134/1995 fer Neytendastofa fram á að Bauhaus birti fréttatilkynningu um afturköllun til þess að eðlilegum varnaráhrifum sé náð.

Bann þetta gildir frá dagsetningu ákvörðunarinnar.“

Neytendastofa, 28. apríl 2021

Þórunn Anna Árnadóttir
Forstjóri

Reynir Ingi Reinhardsson